

Laukaan ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimus Lievestuoreen Laajalahden hankealuetta koskevan ympäristöluvan valvontaviranomaiselle

Lupa- ja valvontalautakunta 18.06.2024 § 56
116/11.00.03/2023

- Päätösehdotus** Laukaan ympäristönsuojeluviranomainen vaatii YSL 23 §:n mukaisena yleisenä valvontaviranomaisena Lievestuoreelle sijoittuvan Laajalahden kuitulietteen läjitysaltaiden sulkemista koskevia ympäristölupia valvovaa valtion viranomaista toimimaan valvonnassaan siten, että altaiden pintarakennekerrokset tehdään voimassa olevien lupien mukaisesti valmiiksi ilman viivytystä. Myös ilman asianmukaista lupaa alueelle tuodut jätemateriaalit tulee vaatia poistettavaksi.
- Edelleen myös aikaisemmin pyydyt analyysitulokset tuhkasta ja kuitulietteestä vaaditaan toimitettavaksi Laukaan ympäristönsuojeluun ilman viivytystä. Laukaan ympäristönsuojelu tulee myös pitää ajantasalla hanketta koskevista suunnitelmista ja sen etenemisestä.
- Päätös** Keskustelun kuluessa vt. ympäristötoimenjohtaja muutti päätösehdotustaan siten, että 2. kappaleen viimeinen lause poistetaan ja korvataan kuulumaan seuraavasti: Laukaan ympäristönsuojeluviranomainen vaatii edellä mainitut tiedot ja tiedot toteutettavista toimenpiteistä ja niiden aikataulusta tiedoksi heinäkuun loppuun mennessä.
- Lautakunta hyväksyi vt. ympäristötoimenjohtajan muutetun ehdotuksen.
- Selostus** Laukaan kunnassa Lievestuoreen järven rannassa sijaitsevan Laajalahden hankealueen läjitysaltaiden täytöstä ja pintarakennekerrosten rakentamisesta määräävät lainvoimaiset 28.4.2006, 18.5.2018 ja 4.7.2019 (Vaasan hallinto-oikeuden 12.2.2021 muuttamana) annetut ympäristölupapäätökset. 2018 annettu päätös koskee mattorakenteiden (bentoniitti- ja salaojamatto) käyttöä tiivistys- ja kuivatuskerroksessa. Mattorakenteiden käyttöä perusteltiin sillä, että se vähentää kuljetusmääriä ja sitä kautta kuljetuksista aiheutuvia ympäristöhaittoja. Välittömästi 2018 mattorakenteille myönnetyn luvan jälkeen hankealueelle ryhdyttiin ajamaan jätemateriaaleja (kuitusavea ja käytetyistä renkaista valmistettua rengasleikettä) ilman toiminnalta vaadittavaa ympäristölupaa. Jättemateriaaleja sijoitettiin läjitysaltaiden pintakerrokseen em. lupapäätöksissä sallittujen mineraalimaa-ainesten tai mattorakenteiden sijaan.
- Jättemateriaalien käytölle haettiin lupaa AVI:sta 2019, joka myönnettiin 4.7.2019. Vaasan hallinto-oikeus kielsi päätöksen täytäntöönpanon ja kumosi päätöksen 12.2.2021 siltä osin, kun se oikeutti jättemateriaalien käytön pintakerroksissa. Hankkeen toteuttajat hakivat uudelleen lupaa samoille jättemateriaaleille täydennetyllä hakemuksella, hakemus kuitenkin vedettiin pois ja AVI antoi päätöksen hakemuksen käsittelyn keskeyttämisestä 31.10.2023. Näin ollen läjitysaltaiden pintarakennekerrokset ja niihin käytetyt materiaalit tulee toteuttaa lainvoimaisissa päätöksissä määrättyllä tavalla. Lisäksi hankealueella rakenteissa ja varastoituna olevat jättemateriaalit tulee alueelta poistaa.
- Läjitysaltaiden pintakerroksista (kuivatus- ja tiivistyskerros) on jättemateriaaleilla rakennettu 2,38 ha:n alue (täyttöalueen kokonaisala 4,3 ha), rakenteisiin on sijoitettu rengasrouhetta 4 410 tonnia, kuitusavea 12 558 tonnia. Koska

pintakerroksen rakentaminen on täyttöalueella kesken ja jätemateriaaleja on myös jonkun verran varastoituna kasoissa hankealueella, ovat nämä materiaalit alttiina sade- ja sulamisvesille, ja näistä saattaa aiheutua haitta-aineiden huuhtoutumista ympäristöön.

Tarkkailuohjelman mukaisessa näytteenotossa on havaittu laskeutusaltaan sedimen PAH-pitoisuudessa äkillinen nousu syksyn 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana 490 µg/kg -> 1900 µg/kg. Kun tiedetään, että kuitulietteen (nollakuitu) stabilointiin käytetyn tuhkan PAH pitoisuus on ollut korkea (150 mg/kg) ja myös ruopatussa kuitulietteessä on ollut sedimentin läjitykseen käytetyn normiston tason 2 ylittäviä pitoisuuksia, on analyysitulokset näistä materiaaleista pyydetty toimittamaan Laukaan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Nämä ovat hyödyllistä taustatietoa PAH-pitoisuuden seurannassa sekä pitoisuuden nousun syyn ja ympäristöriskin arvioinnissa. Tuloksia on hanketietojen mukaan olemassa, mutta hankkeesta vastaavat eivät ole niitä toimittaneet. Vastausten saaminen ELY-keskukselta on ollut erittäin vaikeaa, mm. PAH-uusintänäytettä koskevaan kyselyyn ei ensin vastattu, ja lopulta saadussa vastauksessa sitä ei pidetty tarpeellisena. Yhdisteiden haitalliset ominaisuudet ja ympäristöriski huomioiden tulisi Laukaan ympäristönsuojeluviranomaisen mielestä pitoisuuden nousuun suhtautua vakavasti, alueen asukkaat ovat olleet huolissaan mm. kalojen mahdollisista vierasainepitoisuuksista. Laskeutusaltaasta on vesiyhteys Lievestuoreen järveen ja valtaosan kokonaisPAH-pitoisuudesta muodostava naftaleeni (1200 µg/kg) on kaksirenkainen pieni PAH ja liikkuu veden mukana muita helpommin.

Tilanne Laajalahden läjitysaltaiden pintakerrosten rakentamisessa on ollut samanlainen syksystä 2019, jätemateriaaleja on niin rakenteissa kuin myös kentällä sääolosuhteiden armoilla ja maisemaa rumentamassa. Uusia hakemuksia on laitettu vireille hitaasti, jatkosuunnitelmista ei ole tihkunut tietoa Laukaan kunnan ympäristönsuojeluun, valvontaviranomaista ei ole kyselyistä huolimatta hankkeelle löytynyt, kunnes nyt viimein väliaikainen sellainen löydettiin. Hankkeen edistämiseksi ja loppuunsaattamiseksi ei ole tehty konkreettisia toimenpiteitä, eikä valvova viranomainen ole siihen valvonnallisin keinoin puuttunut.

Jotta hanke saataisiin viimein voimassa olevien lupien mukaisesti saatettua loppuun ja alue maisemoitua, sekä sen ympäristövaikutusten seuranta toteutettua niin, että ympäristöriskit ovat tiedossa ja alue olisi saatettavissa siihen käyttöön, mihin se oli hankkeen kuvauksessa 2006 suunniteltu (*"Kun työ on tehty loppuun, läjitysaltaiden pintakerrokset on rakennettu, painuminen loppunut, tilanne vakiintunut ja veden laatu antaa mahdollisuuden, pato avataan, mutta jätetään pääosin aallonmurtaajaksi. Lahden perukkaan rakennetaan mahdollisesti venesatama ja alue otetaan virkistyskäyttöön"*), on Laukaan ympäristönsuojeluviranomainen katsonut tarpeelliseksi yleistä etua valvovana viranomaisena esittää edellä kuvatut vaatimukset hankkeen valvontaviranomaiselle.

Esittelijä

Vt. ympäristötoimenjohtaja Miia Valkonen

Valmistelija

Ympäristösuojelusihteeri Päivi Pöyhönen, p. 0400 569 811

